

Voorstel: Rol en activiteiten van Regiegroep op Gegevens- en Berichtstandaarden

Van	VNG Realisatie
Aan:	Leden Regiegroep Gegevens en Berichten Standaarden
Datum:	2 december 2018

Aanleiding

De 'Regiegroep Gegevens- en berichtenstandaarden', hierna de Regiegroep, geeft richting en vorm aan de ontwikkelingen van de familie van gegevens- en berichtenstandaarden (GBS) waaronder StUF, RSGB, StUF-BG, RGBZ, StUF-ZKN, ZTC2, IM-ZTC en StUF-ZTC.

In de vergadering van oktober 2018 zijn de externe ontwikkelingen gepresenteerd die aanleiding geven om te kijken of de rol van de Regiegroep nog wel aansluit op de toekomst.

De gedeelde conclusie in dat overleg was dat deze ontwikkelingen aanleiding zijn om de doelstelling, rol en de activiteiten van de Regiegroep tegen het licht te houden en daarop aan te passen. IN deze notitie doen we vanuit VNGR een voorstel voor deze aanpassing.

Vragen aan de Regiegroep

Aan de leden van Regiegroep wordt gevraagd kennis te nemen en aan te geven om men kan instemmen met het voorstel qua richting. Voor zover dan niet kan, is het verzoek aan te geven welke bijstellingen ten opzichte van het voorgestelde richting gewenst zijn.

Situatie

Het hoofddoel van de Regiegroep is realiseren en borgen van optimale interoperabiliteit in de informatiehuishouding van gemeenten en in ketens waar gemeenten in betrokken zijn. In de Regiegroep zijn de daarvoor belanghebbende partijen in principe vertegenwoordigd.

De Regiegroep geeft richting en vorm aan de ontwikkelingen van de familie van gegevens- en berichtenstandaarden (GBS) waaronder StUF, RSGB, StUF-BG, RGBZ, StUF-ZKN, ZTC2, IM-ZTC en StUF-ZTC en verschillende koppelvlakstandaarden.

Uit de cijfers blijkt dat gemeenten, ketenpartners en hun leveranciers STUF breed gebruiken. Er zijn veel softwareproducten op de markt die deze standaard gebruiken. De adoptie neemt nog steeds toe. De rol en activiteiten van de Regiegroep voldoen aan de criteria die het College en Forum Standaarden hanteert voor Open Standaarden. De rol en activiteiten zijn beschreven in het beheermodel. Het beheer wordt uitgevoerd door meerdere overheidsorganisaties. VNG Realisatie beheert de overkoepelende delen van de familie en faciliteert het proces van de governance op de standaarden.

Tot de huidige activiteiten van de Regiegroep behoren:

- Het vaststellen van releasebeleid, beheermodel, versterkingen, prioriteiten voor de ontwikkeling, familiecriteria e.d.
- Het vaststellen van lifecycleplanning van nieuwe versies van onderdelen van de Gegevens en Berichtstandaarden.
- Het vaststellen van externe publicaties, publicatiebeleid en versies.
- Het geven van definitieve goedkeuring aan nieuwe onderdelen of nieuwe versies van bestaande onderdelen van de familie.

Rondom deze familie van standaarden zijn afgelopen jaren naast de doorontwikkeling van standaarden zelf veel uitbreidingen gerealiseerd in de processen, kaders en bijbehorende instrumenten. Ook zijn stappen gezet in de vernieuwing van de familie.

Nieuwe ontwikkelingen vragen om aanpassing

In de Regiegroep vergadering van oktober 2018 zijn de externe ontwikkelingen gepresenteerd die aanleiding geven om te kijken of de rol van de Regiegroep nog wel voldoende aansluit op de toekomst. Deze relevante externe ontwikkelingen zijn:

- Beweging naar een nieuw Gegevenslandschap
- Intensiever gebruik van authentieke bronnen en drastisch verminderen van datareplicatie
- Zwaardere sturing en meer collectief opdrachtgeverschap vanuit gemeenten in o.a. de Taskforce - Samen Organiseren en vanuit de G5 gemeenten
- Sterkere bestuurlijke borging van landelijke gemeentelijke standaarden door het College Dienstverleningszaken
- Nieuwe benaderingen en werkwijze in softwareontwikkeling en de realisaties van API's
- Nieuwe technieken voor het digitaal delen, ontsluiten en uitwisselen van informatie
- De realisatie van nieuwe technische kaders voor API's zoals
 - API-kennisplatform, DSO-API strategie waarin technische richtlijnen en kaders voor API's worden bepaald, een het gebruik van URI's
 - Het advies met de kwaliteitscriteria van SIG voor API's
 - Het opzetten API catalogus
 - De agile werkwijze en de laten openbare consultaties

Deze ontwikkelingen zijn aanleiding om de rol en de activiteiten van de Regiegroep tegen het licht te houden. Zo past het vaststellen van "papieren" standaarden of versies daarvan niet meer goed aan op de nieuwe agile werkwijze, de verhoogde ontwikkelsnelheid en het kort cyclisch uitbrengen van nieuwe standaarden in de vorm van API's. Het huidige vaststellingsproces zou daarvoor vertragend en belemmerend werken, dat is onwenselijk.

Voorts sluit de rol van de Regiegroep niet meer goed aan op de collectieve gemeentelijke organisatie. Het collectief opdrachtgeverschap is afgelopen jaren verzwakt. In de Taskforce Samen Organiseren wordt de ontwikkeling en het gebruik van standaarden aangestuurd. Het College van Dienstverleningszaken zorgt voor de bestuurlijke vaststelling van gemeentelijke standaarden op landelijk niveau. Vanuit dit collectief gemeentelijk opdrachtgeverschap wordt ook sterk richting gegeven aan de functionele vraagstukken van standaardisatie: welke processen of domeinen vragen om verandering en stappen in het verbeteren van de interoperabiliteit. Daarnaast is er een landelijk initiatief ontstaan om de technische afspraken over de inzet van API's en URI's te borgen. In dit API kennisplatform worden nadere afspraken over de manier waarop API worden opgesteld gemaakt. Aan dit platform nemen diverse partijen deel waaronder ook meerdere die ook in de huidige Regiegroep zijn vertegenwoordigd.

Hoewel de Regiegroep deze veranderingen ziet en steunt is ook de zorg geuit in de goede borging van de continuïteit, van de samenhang en consistentie tussen standaarden. Dit geldt ook voor de sturing op adoptie en de beheersing van de transitie bij grootschalige invoering en vraagstukken over het grootschalig om kunnen gaan met snel op elkaar volgende versies van API's. Een goede borging van deze aspecten is een kritieke succesfactor voor betrouwbare en beheersing van interoperabiliteit

van systemen en processen. Borging voorkomt problemen en verstoringen in de uitvoering en dienstverlening bij het implementeren van de vernieuwing.

Op basis van de genoemde ontwikkelingen waarbij rekening wordt gehouden met de geuite zorgpunten stelt VNG Realisatie onderstaande rol van de Regiegroep voor.

Nieuwe rol van Regiegroep

A: Zorgdragen voor de continuïteit van bestaande standaarden

De Regiegroep draagt zorg voor de continuïteit van het bestaande portfolio van standaarden totdat er volwaardige vervangers zijn zodat de uitvoeringsprocessen en dienstverlening niet in gevaar komt. De Regiegroep zal daartoe de bestaande activiteiten blijven uitvoeren en erop toezien dat de betrokken beheerpartijen het beheer continueren. Dit geldt zowel voor de bestaande gegevensstandaarden, de berichtstandaarden als de aanverwante zaken zoals kaders, beheermodel, testinstrumentarium, softwarecatalogus, afspraken met leveranciers en handreikingen.

B: Gevraagd en ongevraagd adviseur en toezicht op nieuwe standaarden

De transitie en migratie naar een nieuw gegevenslandschap met nieuwe werkwijzen en nieuwe techniek is een grote veranderopgave. Deze transitie zal naar verwachting 5 tot 10 jaar duren. Binnen de Regiegroep en de diverse werk- en expertgroepen is veel kennis en ervaring opgebouwd over interoperabiliteit. Niet alleen in de realisatie van standaarden maar ook in aspecten als logische samenhang, versiebeheer, zorgen voor adoptie, het creëren van transparantie en hulpmiddelen voor juiste toepassing en opschaling.

Door gerichte inbreng van de opgedane kennis en ervaring kan deze transitie meer beheersbaar worden uitgevoerd. Dat betekent dat het door de Regiegroep vaststellen (goedkeuren) van nieuwe berichtstandaarden of nieuwe versies kan komen te vervallen. Voor de transitie zal de Regiegroep dan een adviesrol vervullen. Dit houdt in:

- Het adviseren over succesfactoren en randvoorwaarden die nodig zijn voor een beheersbare transitie/migratie van de bestaande standaarden naar grootschalige toepassing van de nieuwe standaarden.
- Het actief en nauwlettend volgen, bewaken, beoordelen en toezien op de ontwikkeling, adoptie en juiste toepassing van nieuwe standaarden voor interoperabiliteit en daarover gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen inclusief het signaleren over verwachte problemen. De Regiegroep zal dergelijke adviezen uitbrengen aan belanghebbende organen zoals de Taskforce Samen organiseren of het G5/G32 CIO beraad. Die groepen sturen op de ontwikkelingen in het gemeentelijk veld. En richting GAB (Gemeenschappelijke Berichtenstandaarden) van het Forum indien het gaat om de meer landelijke samenhang zoals die ook in het API kennisplatform aan de orde komt.